

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

De Stylo Allegorico, & periphraſtico. Capvt IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Tertul. de pallio.
lancaurum imber coelum obtexit, & Larissaus Heros ille apud Rupcom, & Styli- colam, & monstrorum eruditorem scrupula schola evadit.

De Stylo Allegorico, & periphrastico.

CAPVT IX.

Sed quoniam in huius auctoris mentionem incidimus, eius, quem nunc discutimus styli, exempla suppeditabit. Floruit eo tempore, quo illa infana metaphorarum, vel potius allegoriarum dulcedo cuncta peruaserat, & iam Ferrum Ciceronis Tulliana dictio, vulgò dicebatur, contra aurea putabantur frigida quaque acumina, & allegoriae, quibus illi scriptores sua refererunt.

In quo profectò minor est error magni illius, & felicitis Ennodij, qui calentibus adhuc eius, quam à magistris acceperat Rhetoricæ studijs, ista scripsit, quam barbari, & squalentis sæculi, cui aurum pro ferro, & ferrum pro auro, in tam grauibus eloquentiæ corruptelis fuit. Sic igitur Ennodius ad Ioannem.

(Diu salum quæris verbis in statione compositis, & incerta liquentis elementi placida oratione describis, dum sermonum cymbam iater loquelæ scopulos rector diligens frænas, & cursum artificem fabricatus trutinator expendis; pelagus oculis meis, quod aquarum simulabas, eloquij demonstrasti.)

(Deus bone, in quantos se vsus diues lingua dispargit! Cum voluerit sciat vt bestia, currit vt fluuius, fluctuat vt profundum: & quæcumque fucatis verborum imaginibus pingit speciem, veri ad stipulationem repræsentat. Timere te Scriptionem, quasi fronte tener, insinuas; dum declamationum pompam refuga laudis deposcit assertio, (& fit auara gloriæ, dum pudori parcere se ostendit, peregrinam mentita formidinem.) Ago atque habeo gratias, quod nobilia rudimenta facundiæ tuæ, in amici quantum æstimas præconis consecrasti. Et licet non agnoscant mea esse, quæ loqueris: religionem tamen narrantis amplector, diligentiam pectoris laudo, quam gratiæ persudum rutilantis luce dedicasti. Tibi fax ista prætenditur, quam in opinione mea blandus elocutor accendis. Ego noctem conscientie meæ, etsi non fugio, noua tamen æstimare.

Expende singula, & accurate dispice, quid sine allegoria: quid sine similitudine dictum

inuenire: & styli importunitatem! At dices, pulchræ sunt Metaphoræ: sed & pulchrorum modus est. Melleæ sunt? & mellis suauitas affert satietatem. Gemmeæ sunt? distinguant igitur opus, non obtuant. Ad orationis delicatas, non ad communem quoridiani sermonis vsum inuentæ sunt metaphoræ, quas si vbiq; velis intrudere, styli monstruosum corpus facias necesse est. Venustissima quidem est ars picturæ, quæ expressis rerum imaginibus opulentas amulatur naturæ dotes, nemo tamen adeo demens est inuentus, qui naturæ opera de medio tollenda esse censeret, quod eorundem picturis, vsque perelegantibus expressa simulachra intrueri liceret. Siquidem manufactorum decor breui admodum voluptatis delinimento paciscit sensus. Naturæ dona diuini, & solidius oblectant. Quod licet quidem animaduertere in ijs, qui picti ruris similitudinem, aut auium versicolores plumas spectant in tabulis.

Primò quidem aspectu, quasi totam hauriant oculis voluptatem afficiuntur quàm suauissimè. Paulatim verò diu occupatis eadem imagine sensibus iucunditatis gratia confescescit. At quæ naturalia sunt, & magna, vt Maris exposita facies, gelidorum fontium lapsus, vtubæ nemorum, montiumque vestitus viridissimi, nouo semper voluptatis aucupio suos recreant amatores. Haud quidem dissimile est, quod in hac styli materia enenire solet: Nam illa sermonum picturata (vt appellant) diademata sua crebritate fastidiosa, aures statim obruunt. Verba vero propria accuratæ orationis dulcibus illigata numeris, si non acriori, diurniori tamen, atque vtiliori delectatione sensus retinent auditorum.

Qui fit igitur vt multi hoc loquendi genere capiantur: quia fucò illam voluptatem solida iucunditati anteponunt. Iuuat enim ista audire blandius infracta.

(Dum fauos loqueris, & per domos cereas eloquentiæ nectare liquentis elementi mella componis, peregrinum labijs meis saporem e puli diuitis insudisti.)

Et in Panegyrico Theodorici.

(Et adhuc in cano flore degebas adolescentiæ, nec virtutum messem lacteus ante experimentum culinus attulerat. Adhuc blanda erat imago pubescentis, nec tingens faciem lanugo vestiebat: quando aui purpura, & flosculus superuenientis imperij promittebat sollicitis, de gratiæ commutatione terrorem. Cum in

Stylus m. legoricus, cur vitiosus.

Præclarum discrimen inter naturalia, & arte facta.

Allegoriarum dulcedo imponit auribus. Ennod. ep. 9. l. 1.